

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rationale Vtrivsq[ue] Potestatis Ecclesiasticæ

Talamellus, Thomas

Ticini Regii, 1618

Capvt Secvndvm. In quo sequuntur aliæ Probationes circa iam dictam
materiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61615)

Etis alijs, quibus vtuntur Terreni Principes. Vnde optime dicit D. Thom. Summus Pontifex plenariè gerit vicem Christi in tota Ecclesia, ipse enim habet plenitudinem potestatis &c. & sic terminari potest præsens primum Caput.

D. Th. 2. 2.
q. 88. a. 12
ad 3. arg.

CAPUT SECVNDVM.

In quo sequuntur alie Probationes circa iam dictam materiam.

ET primo D. P. August. ita dicit etiam super psal. Contingit vt duo homines habeant causam apud seruum Dei &c. Seruus autem seruorum Dei dicitur Papa, vt superius dictum est, Ergo &c. Episcopi autem antiquitus erant Iudices etiam in profanis, & temporalibus, dum dicit D. P. August. vbi supra, fratres mei in causis, & negotijs vestris, quando ad nos iudicanda veniunt &c. & supra eodem sermone, loquitur de litibus hæreditatum, & pecuniarum &c. nec hoc repugnat, imò conuenit eisdem Episcopis, siue Prælati iuxta doctrinam D. Apostoli audet aliquis vestrum habens negotium aduersus alterum, iudicari apud iniquos, & non apud Sanctos? an nescitis: quoniam sancti de hoc mundo iudicabunt &c. Quo circa cum omnes Episcopi, & præcipuè Summus Pontifex teneat locum sanctorum in Ecclesia militati in qua, Summus Pontifex est Epi

D. P. Aug.
de ver. ap.
ser. 26 ps.
25 conc. 2
litera. f.

D. Ap. 1.
Cor. cap. 6.

D 2 scopus

B. Aug. auc
li. de pote
eccl. q. 19
a. 3. in cor
ar. qu. 1.

D. Th. 3. p.
q. 69. ar. 1
l. 63. de re.
prin. p. 26.
22.

o. 28. rex.
4. ver. 7 die
illa eris dñs
corona ex-
ercitū glo
6.

sum. Cons.
cx. 238.

scopus principalis (vt optimè ostēdit B. Aug. no-
ster Anconitanus, de mente Nicolai Papæ primi)
principalē B. B. Petri, & Pauli potestatem, & ius ha-
bemus non solum in monachos, sed etiam in
quoscunq; alios etc. ergo directè Sū mus Pontifex
de omnibus potest iudicare cū sit Iudex constitu-
tus, in quo est actus primus à quo necessario debet
sequi secundus actus, nempe iudicare. Est tamen
animaduertendum pro maiori intelligentia di-
ctorum, & dicendorum ad mentem D Thomæ, &
B. Egid. nostri Rom. aduersum Iudicē siuē etiam
iudicium tria principalia requiri; nempe potesta-
tem, sapientiam, & iustitiæ zelum, & ad mentem
Thadei nostri Perusini super Isaiam tria alia ferē
eadem requiri ad iustum iudiciū ferendum; quo-
rum primum est vt Iudex sit legitime cōstitutus:
Secundum vt Iudex clarē cognoscat quid sit rectū,
& iustum: Tertium, vt quod Iudex nouerit iustē
exerceat etc. Sed Papa supponitur habere omnia
prædicta; ergo iustē poterit iudicium quodcunq;
in hoc seculo exercere. Probatur minor per sacrū
Conc. gñrale Florentinū, ex sum. Conc. in quo sic
dicitur. Item definimus sanctam Apostolicam se-
dem, & Romanum Pontificem in vniuersum or-
bem tenere primatum, & ipsum Romanum Pon-
tificem esse verum successorem B. Petri Principis
Apostolorum & verum Christi Vicarium, totius
totius Ecclesiæ caput, & omnium Christianorū
patrem, & doctorum existere, & ipsi in Beato Pe-

tro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem
Ecclesiam à Domino nostro Iesu Christo plenam
potestatem traditam esse: quemadmodum etiam
gestis Æumenicorum Conciliorum, & in sacris
Canonibus continetur. Datum Florentiæ in sess.
publica Synodali. Anno Domini 1439.

Confirmatur eadem ratio principalis fundata in di-
ctis Nicolai primi; vbi superius. Eadem r̄st ratio
totius, & partis: vt docet Philos. sed Papa vt di-
cebat habet potestatem in Monachos, vniuersosq;
Religiosos, ergo etiam, & multo fortius in totū
populum Christianum, à maiori ad minus, si in
Religiosos, ergo & in populos vniuersos tanquā
in minores etc. & si priuatis. Episcopis antiqui-
tus de profanis; & temporalibus inter laicos iu-
dicare licebat; consequenter superioritatem habe-
re inter eosdē iustum erit: sicq; multo magis vni-
uersali Episcopò, videlicet Papæ licebit. Hęc enim
vox, seu nomē Papa, Patrem significat apud nos,
Papa enim apud Gręcos, idem est quod apud nos
Pater patrū, teste ven. Io. Bernardo Sauonense Au-
gustiniano in suo vocabulario Ecclesiastico li-
tera P. hinc dicitur, nimis confortatus est Princi-
patus eorum, vbi D. P. Aug dicit, Apostoli facti
sunt Duces Ecclesiæ, & arietes ducentes greges.
Cassiodorus verò dicit, Confortatus principatus,
etc. Apostolorum cathedras, & Episcopales di-
gnitates etc. Ergo iudicare sibi cōuenit, vt supra
Dominus autem Iacobs noster Valentinus eo-
dem

*Philos. pr.
celitex 38*

*ethimolog.
papa.*

*auctor vo-
cab. eccl. li-
tera P*

psal 138.

*D. P. Au-
gust.*

Cassiodor.

Iac. V. 14.

*ps. 98**D.P. Au.**Iac. val. in**psal.**math. c. 28**B. Iord. li.**ser. desacr.**ser. 102 et**4. in or. de**art. fidei.**Conc. ap.**canon. 41.*

dem loco dicit, Apostoli facti sunt Principes terrarum: ergo dicere possumus, quod iudicare iuste poterint, etiam de profanis. Ad rem nostram dicitur enim honor Regis iudicium diligit, quod declarans, idem D.P. Aug. sic ait. Sic ergo timeant eum populi, ut corrigant se, non quia multum presumunt de misericordia ipsius, nempe Regis, dimittant se, & male non viuant: diligit enim misericordiam, sed etiam diligit, & iudicium; Dominus verò Iacobus noster eodem loco psal. intelligit presens dictum de Christo summo Rege, cui tradita fuit omnis potestas in caelo, & in terra, & ideo talis honor Regius diligit, & requirit iudicium, ac meretur habere iudiciariam potestatem, quam sine dubio videtur suis contulisse Apostolis, & successoribus, quorum principatus nimis, id est satis fuit confortatus: de qua confortatione, seu exaltatione B. Iordanus noster lib. sermonum, de mente S.P. Augusti sermone de Apost. dedit Dominus potestatem Apostolis super naturam, ut eam curarent, super Demones, ut eos euerterent: super elementa, ut ipsa mutarent super mortem, ut ipsam contemnerent: super Angelos, ut corpus Domini consecrarent: hæc etiã potestas data est successoribus. Vnde etiam in primo Apostolorum Concilio, ut patet in summa Conciliorum, ubi sic dicitur, præcipimus, ut in potestate sua Episcopus habeat res Ecclesiæ. Si enim hominum animæ illæ sunt creditæ, multo magis

gis

gis oportet cum curam pecuniarum gerere: ita ut potestate eius indigentibus omnia dispensentur per presbyteros, & Diaconos. Ex his igitur patet dictis qualiter Episcopi, & precipue summus Episcopus, id est Papa potest temporalium curam gerere, eo magis: quia in Actibus D. Siluestrem Papæ ut in præfatione Niceni Concilij notatur illud quod Ecclesia Romana nullis Synodicis decretis prælata est cæteris Ecclesijs. Sed Euangelica voce Domini, & Saluatoris nostri primatum obtinuit. Vbi dixit B. Petro Apostolo, Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, & adhibita est etiam societas in eadem Romana Vrbe B. Pauli Apostoli, qui vno die, vnoque tempore gloriosa morte sub Nerone agonizantes coronatus est, etc. Apparet itaque summa potestas summi Pontificis etiam in temporalibus ad quod accedit dictum Alphonfi nostri Mendzse Hispani publici Salmaticensis Cathedræ Lectoris, dicentis. B. Petrus Apostolus in sua persona potestatem vniuersalem supra totam Ecclesiam, supraque totum orbem in spiritualibus à Domino Iesu Christo suscepit, quod tam longè latèque patens potestas alicui alteri personæ, post D. Petri mortem commissam sit tam vniuersalis, & ampla, quam in B. Petro nominatim Romanis Episcopis tamquam veris Petri successoribus, hæc amplitudo, potestatis relicta, in qua ipsis semper resederit Monarchia totius Ecclesiæ gubernatio etc. idem eadem quæst.

circa

Ex summa conciliorum

matth. 16.

alphon. mendozæ quod lib. 9. q. 4. scilicet laudat.

*Aut. yri
eius Dert.
pag. 24*

*pōtas 2 or
din. et del.*

*Iac. valen.
in Cant. B.
V. ver. est
vientes.*

*ex summa
conc. de vi-
ta quorv-
da Pontif.
pag. 316*

*gotscalcus
bolem. ser.
dom. rom. 1.
ser. 9. 3.
dort. ad 19.*

circa finem sic habet, Papa non habet superiorē
in terris 3. conclusione secundo notando, & Anto-
nius Myriccius noster Dertionensis in suo Di-
lucidario Confessoriorum. potestas iurisdictionis
duplex ordinaria, & delegata, ordinariam Papa
habet in tota Ecclesia catholica. Eiscopus in sua
Diecepsi &c. delegatā habet substitutus ab ipsis,
& ad rem facit id quod doce Dominus Iacobus
noster in Cant. B. V. circa finem vbi notat quali-
ter Constantinus magnus Imperator, cum om-
nibus Regibus se subiecerit D. Siluestro Papę,
tamquam Christi in terris Vicario, & relicta ipsi
Roma cum toto patrimonio, se in Constantino-
polim recepit, & Imperialem sedem illuc transtu-
lit Nec aliquo pacto, quouis quęsito colore Sum-
mi. Pōtificibus idem temporale dominium repu-
gnat: imò rectē sibi conuenit, quod expressē pa-
tet per quoddam decretum, & definitionem habi-
tam sub Ioanne 22. Summo Pontif. 193. contra
eos qui dicunt Christum, & Discipulos eius nihil
habuisse, & in his, quę habuerunt, nullatenus eis
fuisse eiusmodi sententiam erroneam, & hæreti-
cam esse censendam, sic enim declaratur in ex-
trauaganti &c. Qua propter pro maiori dicto. ũ
& dicendorum notitia Gotscalcus Holem: in suis
sermonibus Dominicalibus optimē notat, dupli-
cem esse temporalium sollicitudinem, siuē neces-
sitatē Gen. 30. in sudore vultus tui vesceris pa-
ne tuo, aliam verò cupiditatis Math. 6. nihil solli-

citi

ne tuo, aliam verò cupiditatis Matth. 6. nihil solliciti sitis animæ vestræ etc. Hæc secunda dicitur mala inducens idolatriam; auaritia enim, est idolorum seruitus. In Canone duodecimo exemplum Domini accipite in terra conuersantis. Quare loculos habuit, cui Angeli ministrabant? nisi quia Ecclesia ipsius loculos habitura erat. Nam possessio rerum temporalium est homini, quasi connaturalis de mente Domini Egidij nostri Rom. & Magister Paulus noster Ciera Venetus in suo tractatu Apollogetico, Papa, inquit, dicitur Pater patrum, ut superius tactum est, summus Christianorum Pontifex, Christi Vicarius, Petri successor, caput, sponsus, Dux, & rector Ecclesiæ, Pastor vniuersalis, Apostolicæ Sedis Præsul, orbis terrarum Præfectus, & moderator. Et eodem capite infra ex Ioanne capite octauo, Petrus appellatur Cephas, id est caput; vocaberis enim Cephas &c. docet sana fides Catholica summum Pontificem Romanum, Christi vices in terris gerere, Petri successorem, caput vniuersalis Ecclesiæ; & sicut in Capite consistit omnium sensuum plenitudo, in cæteris autem membris pars aliqua plenitudinis. Ita cæteros vocatos esse in partem sollicitudinis, ipsum verò in plenitudinem potestatis. Infra, eodem capite, sic etiam inquit, summum Pontificem Christi Vicarium,

E iurisdicção.

12. q. 1.

Eg. Rom.
lib. 2. de
reg princ.
3 p. c. 7.paul. Ven.
tra. Apol.
c. 7.

simile.

Paulus
Ceranoster
Venetus.

D. Chryf.

D. P. Aug.

Aug. Ilci.
3. p. 114.
cap. 1.

iurisdictionem habere temporalem de facto in aliquibus Prouincijs, planum est, ac in toto mundo de iure non solum indirectè, vt quidam putant, verum etiam directè: vt satis expressè demonstrat in suo tractatu de iure Principum; etc. vbi etc. cap. 7. ita Petrus accepit Pontificatum, & regimen totius populi Christiani, & in Vicarium fuit electus Christi, cuius iurisdictionis sunt omnia mundi regna. Vnde in eiusdem solemnitate exultans ei Ecclesia canit, Tu es pastor ouium, Princeps Apostolorum, tibi tradidit Deus, clauis regni Cœlorum, & super illa verba, tibi dabo clauis etc. D. Chrysof. sic habet, filius Dei ubiq; terrarum, Petro concessit potestatem, & omni mortali omnium quæ in cœlo sunt dedit auctoritatem: vt potestate clauium Ecclesiam amplificaret, & inde D. P. Aug. in sermone, fortis & humilis, admirans ait, ò mira potentia, & ineffabilis gratia Saluatoris, quis plebeum piscatorè Apostolorum facile crederet Principem, & Regibus obistere, Reges sanctificare, Regibus omnibus imperare, mundum refrenare legibus etc. Sic etiã docet August. noster Ilcinensis in suis manuscriptis opusculis, quæ asseruantur in Bibliotheca S. Marci Mediolanensis de primatu Petri, vbi sic habet, Romanus Episcopus, idest Papa, est Princeps in temporalibus, cui enim concessum est principale conceditur, & secundarium, Io. pri. Omnia per ipsum facta sunt, cuius Vicarius est Papa. Ester 13. in cuius ditione cuncta sunt posita etc. Dionys. de diuini
nomini.

nomini- bus, habent enim infima reduci ad suprema medijs interuenientibus: sed homines, & tempora- lia sunt media ergo etc. & secundo cap. similiter do- cet Papam, siue Episcopum Romanum esse totius mundi monarcham etc. & tertio cap. optimè soluit sophismata aduersariorum, vt est videre, quæ om- nia breuitatis causa omittimus.

Præterea potestas Papæ, seu summi Pontificis est potestas Christi saltem deriuatiuè, & originaliter si- cut lux lunæ, & stellarum originaliter dicitur lux so- lis, & sicut doctrina discipuli originaliter dicitur do- ctina magistri & tandem, sicut humor, seu alimen- tum cuiuscunq; fructus originaliter dicitur humor, siue alimētum ipsius arboris, à qua originaliter pro- ducitur idem fructus. Sed in Christo est plenitudo omnis potestatis iuxta illud. D. Apost. Christus est caput omnis principatus, & potestatis ergo & suus Vicarius, idest Papa habet talem principatum tan- quam suus minister; Hinc ad rem Leonardus Co- queus Aurilianensis noster Gallus in confutatione sua misterij iniquitatis Philippi Nernei, contra præ- fationem eiusdem, contra dictum, Iam duo extrema etc. vbi declarat quomodo Papa possit aliquo pacto dici Deus, ex Psal. Ego dixi Dij estis, & filij excelsi omnes, & Ioan. 1. dedit eis potestatem filios Dei fieri, et Io. 3. videte qualem charitatem dedit nobis Pa- ter, vt filij Dei nominemur, & simus, & 2: Petri, & & maxima, & preciosa dona donauit per quæ diui- ~~na~~ efficiamur consortes naturæ. Pontifex ipse mi-

E 2 nistrum

D. Diō de
diui. num.

Similia

ad Col. c. 2

Leonar.
coqueus.

psal 81.
fo. pri.
fo. 3.
cap. 1.

nistrum Dei, Vicarium Dei, & quidem tanto misterio indignum se reputat, num verò Dei appellationem sibi arrogat. Hæc verò; cū P.P. & sacris Concilijs ex verbis Christi edocti copulamus Pontificem Romanum Petri successorem, & Dei in terris vicè gerentem &c & contra sequens dictum olim &c. eadem professio omnium pontificum S. humilitatis quòd si aliquādo superborū Principū Ecclesiæ infestorū audaciā ipsi Pōtiffices fregerunt, minimè ex superbia factū est: sed, vt Christi in primis, & Ecclesiæ dignitatē tuerentur &c. quamobrè Aloysius Bario-la noster Mediolanensis in suis floribus Commētariorū Francisci Pegnæ in Directoriū Inquisitorum P.P. ex commento octauo, sic (inquit) Pōtiffex Romanus omnes iudicat: ipse autem à nemine iudicatur, & habet gladium etiam temporalem, & potest exercere Iurisdictionem temporalem in Principes temporales. Nec dubitādum est Christum potuisse talem potestatem suis communicare Vicarijs; quando, quidem D.P. Aug. dicit, Christus per passionem suā omnes gentes ad se trahit, & omnia sibi subiugauit iuxta illud, Data est mihi omnis potestas in Cælo, & in terra, quod certè dictum videtur intelligendū nedum spiritualiter, verum etiam & temporaliter, & cōfirmatur per eundem D.P. Aug. vbi, sic (inquit) omnia Iesum posse, qui de se ipso ait, data est mihi omnis potestas in Cælo, & in Terra. Idcirco ad rem optime dicit D. Apost. omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Istæ autem potestates ordinatè

Aloysius
Bariola.

ser. de tem-
pore ser.
181. in
vig. pent.
ser. 1.
matt. 28.
tomo 9. li.
unico de
Assumpt.
B.V. M.
matt. 28
Apost.
ad Rom. c.
332

dinatè

dinatè se habent: quia Potestas Christi omnibus supereminet, & sic potestates Pontificiæ subsunt potestati Xpi, & potestates tēporales subsunt utriq; vel eidē in fonte, & in flumine, eo quod originē trahit ab eodē, & non è conuerso. Quapropter optime dicit ad rem Io. Hoffmeister noster in Epistola D. Apost. ad Corin. verbo, quid enim mihi de his, qui foris sunt iudicare; iudicium Ecclesiasticum medicina est, non perditio &c. & Aug. Museus noster Taruisinus in Apologia sua in responsione ad obiectionem de predestinatione non prædicanda &c. itidem docet standum esse semper determinationi S. R. E. auctoritate D. P. Aug. dicentis, Euangelio non crederem; nisi Ecclesia approbasset: tata enim est ei auctoritas à Domino Iesu Christo collata &c. Tandem Ferdinandus Peralta noster Hispanus lib. suarum Concionum de Aduentu Domini in Concione S. Andreae ser. 3. ex 1. Regum cap. 2. Domini enim sunt cardines terre, & posuit super eos orbem, loquitur de Apostolis, & consequenter de successoribus eorū dē, quos Cardines vocat, qui quamuis abiecti, & humiles valde essēt in mūdo; tamen super eos fundauit totū orbē, iuxta illud, de stercore erigēs pauperē &c. & Jo. 21. Diligis me plus his &c. Pasce oues meas, obtineas tu supremam potestatem, & dignitatē, qui ceteros virtute ante cellis &c. & in Concione Epiph. Domini, verbo: ecce magi ab oriente &c. Princeps si potestate careat non est Princeps. Vocat principem, potestatem in abstracto &c. qui potestati resistit Dei ordi.

Ioan. Hoffmeister
cap. 5.

Aug. museus.

Ferdinandus Peralta.

Pf. 112.
21.

Ad Ro. 13

ordinationi resistit etc. Sed Dei ordinatio talis est, vt Dominus noster Iesus Christus plenitudinem potestatis habuerit eandemq; suis Vicarijs communi cauerit. ergo equum est, vt habentes exerceant: idcirco aduertendum est etiam ad mentem prædicti Ferdinandi eodem lib. ser. 3. Epiph. Domini qualiter, solus Christus natus est Rex, cæteris omnibus conuenit illud. Nudus egressus sum de vtero matris meæ: sed Christus purpura, sceptro, & corona vestitus exijt. Puer natus est nobis, & filius &c. cuius imperiũ super humeros eius. mala punica ponebantur antiquitus in veste Sacerdotali &c. quæ poma coronata nascuntur in figura Christi, Summi Regis coronati, & sic iure optimo suam communicauit vicem gerentibus facultatem &c.

*Job l. cap.
Isa. 6. 9.*

Pf. 51.

*D. Greg.
Hom. 20.
super mat.
cap. 25.*

q. 1. art. 9.

Præterea D. P. Aug. in præfatione sic dicit, modo videmus corpus Regis, & Sacerdotis, modo videmus corpus hominum aduersus Regem, & Sacerdotem, & parum infra eadem præfatione similiter, Regnum terrenum cælesti Regno est permixtũ &c. ergo cum Summus Pontifex ius rectum habeat in cælesti Regno; quod est Ecclesia Sancta, etiam ad mentem D. Gregorij Pape, Cælorum, Regnum præsentis temporis Ecclesiæ dicitur: ita pariter idem Pontifex ius rectum habebit in terrenum Regnum sicut in cæleste ratione permixtionis. Hoc idem demonstrat fundamentaliter B. Aug. noster Anconitanus lib. suo de potest. Eccles. dicens. Potestas Pape est potestas Christi, cum eius vicem gerat in terris:

sic

sic etiam asserit Dominus Angelus noster à Camerino, dicens, Romanus Pontifex celestis Pontificis, & Eterni Regis, supremique, ac omnium monarchæ, vices gerit in terris; quique in eadem residet Chathedra, quæ omnium Ecclesiarum regula, mater est, & magistra; ita etiam de Summo Pontifice, qui vices Christi gerit; idem etiam sentit, & docet D. Th. Hoc stante fundamento, B. Aug Anc. eodem art. vbi supra docet; in tribus principaliter consistere eandem potestatem primo in debellatione tyrannorum. secundo in ordinatione, siue ordine subditorum. tertio in admonitione diuinorum mandatorum; & sic Christus dicitur regnare temporaliter mediante Papa suo Vicario. Vnde, cum Deus sit totius operis præsul secundum D. D. Iuris Consultos: quia omnia per ipsum facta sunt; ergo, cum Summus Pontifex eiusdem Præsulis vniuersalis vicem gerat, sequitur rectum ius non minus habere in temporalibus, quam in spiritualibus.

Ang. à Camerino in sua Chronistoria in præf.

D. Th. 22.
q. 39. ar.
in corp. 8

L. 1. in pri.
C. de vet.
iur.
10. cap. 1.

CAP V T